

11 7608
26976

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE

EXPOZIȚIA ARHEOLOGICĂ
REZULTATELE SĂPĂTURILOR ARHEOLOGICE
DIN 1950 ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

1 9 5 0

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

11 Hood

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE

EXPOZIȚIA ARHEOLOGICĂ
REZULTATELE SĂPĂTURILOR ARHEOLOGICE
DIN 1950 ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

1950

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

INTRODUCERE

Expoziția Arheologică organizată de Academia R.P.R., prin Institutul de Istorie și Filosofie (Secția de Istorie Veche și Muzeul Național de Antichități), are menirea să înfățișeze oamenilor muncii din patria noastră rezultatele obținute în cursul campaniei de săpături arheologice din anul 1950.

Campania de lucru s'a încheiat la 15 Octombrie 1950. Expoziția de față prezintă numai o parte a rezultatelor mai caracteristice ale lucrărilor efectuate.

Materialele au fost expuse pe cât cu putință în ordinea vechimii lor în timp, grupându-se în cadrul fiecărei epoci materialele recoltate de fiecare șantier și în fiecare localitate. Vizitatorul va putea astfel, parcurgând Expoziția începând din sala I până în sala VII și în ordinea numerotării vitrinelor, să-și facă o idee despre dezvoltarea culturii materiale a societății omenești pe teritoriul patriei noastre, dezvoltare care a parcurs, în cadrul istoriei vechi, următoarele orânduirii sociale fundamentale:

I. — Orânduirea comunei primitive, care caracterizează epoca sălbăticiiei și pe cea a barbariei.

Epoca sălbăticiiei corespunde din punct de vedere arheologic paleoliticului și mezoliticului (cca 500.000—5.000 în. e. n.) Din această perioadă a evoluției societății omenești, am putut expune numai puține materiale.

Epoca barbariei se subimparte în trei trepte principale și anume:

1. Treapta inferioară în cuprinsul căreia comuna primitivă era organizată pe baza gîntei matriarhale și ducea o viață relativ

sedentară. Oamenii trăiau încă în principal de pe urma vânătoarei, pescuitului și culesului, dar în această epocă ei încep să practice în primele forme rudimentare cultivarea cerealelor și îmblânzirea animalelor. Acum apare și olăritul. În mod aproximativ se poate data această treaptă, la noi, cam în jurul anilor 5.000 — 3.000 în. e. n.

2. Treapta mijlocie, care corespunde neoliticului (vârsta mai nouă a pietrei sau a pietrei șlefuite) și epocii de bronz. Ea este caracterizată prin dezvoltarea cultivării primitive a plantelor și creșterii animalelor domestice și prin apariția, în cursul ei, ca o urmare a primei mari diviziuni sociale a muncii, a organizației gentilico-patriarhale. Inventarea țesutului este o cucerire a acestei epoci, ca și prelucrarea primelor metale, arama și bronzul (cca 3.000—1.000 în. e. n.).

3. Treapta superioară a barbariei corespunde la noi epocii de fier. Comuna primitivă începe să se descompună treptat. Acum apare forma de organizare a democrației militare și se înjgheabă uniunile de triburi. Această treaptă dăinuește până la date diferite în diversele regiuni ale patriei noastre, potrivit cu începutul dezvoltării societății bazate pe clase și a unor formațiuni statale sclavagiste.

II. — Orânduirea sclavagistă apare pe teritoriul R.P.R. ca un rezultat al descompunerii comunei primitive. Se dezvoltă și se generalizează prelucrarea fierului (plugul de fier), de asemenea olăritul (roata olarului), grânele încep a fi măcinate cu râșnița circulară. Schimbul se intensifică, sclavii joacă un rol din ce în ce mai mare ca forță de producție și societatea se transformă treptat-treptat într-o organizație de tip sclavagist (deși pe teritoriul țării noastre n'a cunoscut forma clasică), cristalizată pe alocuri, ca de pildă în Transilvania (statul dacic), în forme statale sclavagiste. În general acest proces se petrece pe teritoriul patriei noastre cam între anii 400 în. e. n. și 273 e.n. În Dobrogea însă orânduirea sclavagistă persistă vreme mai îndelungată.

III. — Între secolul III (data eliberării de sub cotropirea romană) și sec. XIII-XIV din e. n., se petrece procesul de formare

și răspândire a relațiilor feudale de producție. În cuprinsul aceluiași răstimp se petrec și migrațiile popoarelor. Spre sfârșitul epocii se cristalizează state feudale pe teritoriul R.P.R.

Campania de săpături arheologice din 1950 a prilejuit unele descoperiri și rezultate, a căror importanță s'a încercat a fi subliniată în Expoziție și se cere menționată și aici.

Trebue astfel scos în evidență faptul că șantierul dela Hăbășești (sala III) a reușit pentru întâia dată la noi în țară des-groparea în întregime a unei colonii primitive de pe treapta mijlocie a Barbariei, ridicându-se planul integral al coloniei. Acest lucru a fost posibil grație folosirii metodelor aplicate în arheologia sovietică, planificării bine studiate și mijloacelor materiale puse la dispoziția șantierului.

Șantierul Valea Jijiei (Iași—Botoșani—Dorohoi) (sala II) a putut să înceapă studierea în cadru larg, pe o arie geografică bine conturată (stepa Jijiei), problema continuității de viață a populației băștinașe de-a-lungul întregii epoci a barbariei.

În cetatea dela Grădiștea Muncelului săpăturile reluate pe scară mare în 1950 au dus la descoperirea primelor indicii de folosire a scrierii de către populația băștinașe a Dacilor (sala VII, centru). Acest fapt pune într'o lumină nouă problema apariției statului sclavagist la Daci.

În cadrul studierii problemei Slavilor pe teritoriul R.P.R. șantierul dela Garvăn (Dinogetia) a putut aduce noi contribuții cu privire la apariția Slavilor și la rolul jucat de ei în formarea poporului român (sala VII).

De altfel, descoperirea în cadrul unei recunoașteri arheologice în zona Canalului Dunăre-Marea Neagră a unei inscripții slavone datată din anul 943 al e. n., ne pune probabil în fața celei mai vechi inscripții slave datate, cunoscute până în prezent nu numai la noi, ci în general în lumea slavă veche (sala VII, centru) etc.

In vestibulul Expoziției, sunt expuse hărțile înfățișând șantierele pe care s'a lucrat în 1950 și localitățile în care s'au făcut săpături, sondaje și recunoașteri, precum și — pe hărțile mai mici — localitățile respective grupate pe orânduirile fundamentale studiate. In același vestibul sunt prezentate pe două panouri fotografii înfățișând aspecte din munca pe diferitele șantiere. S'a lucrat în cadrul a nouă șantiere principale, făcându-se descoperiri în 81 de localități, dintre care în 20 prin săpături, în 14 prin sondaje și în 53 prin recunoașteri.

In toate sălile Expoziției sunt înfățișate de asemenea, mai amplu și mai temeinic decât anul trecut, o parte din planurile ridicate la diferite săpături și sondagii, precum și fotografii, care arată modul de înregistrare științifică a observațiilor arheologice. Caracterul mai intens și mai adâncit al săpăturilor din 1950 a îngăduit și câteva încercări de reconstituire a așezărilor omenești din vremurile îndepărtate ale istoriei patriei noastre, care figurează acum pentru întâia dată în Expoziție (Hăbășești) (sala III), Grădiștea Muncelului și Garvăn (Dinogetia) (sala VII).

Și de data aceasta materialele expuse reprezintă doar a 6-a parte din cantitatea totală de materiale descoperite în cursul lucrărilor arheologice din 1950.

HARTA ȘANTIERELOR DE SĂPĂTURI ARHEOLOGICE DIN ANUL 1950

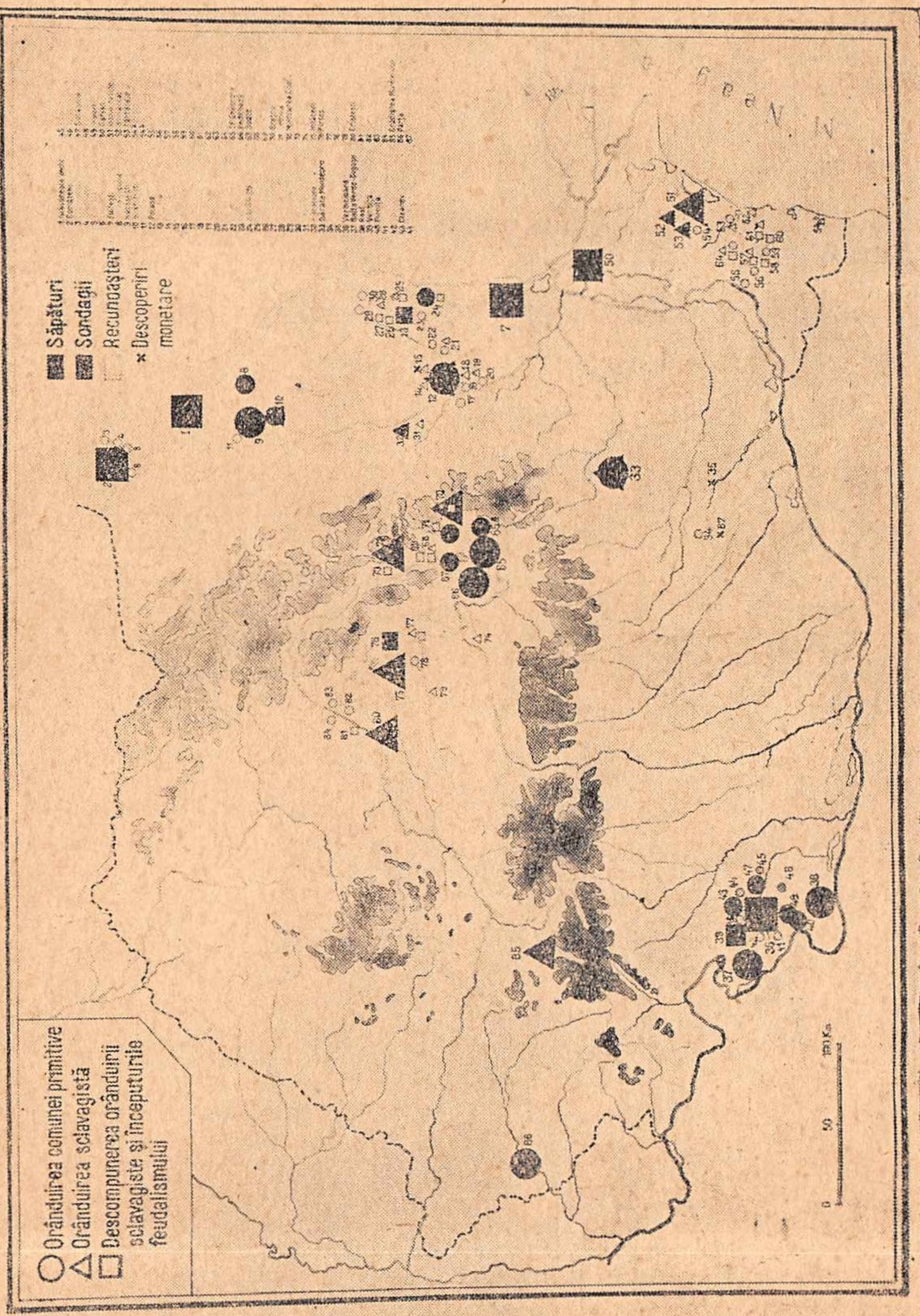

Fig. 1

SALA I

ORÂNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE

Epoca sălbăticiiei (Paleolitic și Mezolitic; în general, cca 500.000-5.000 în. e. n.)

Pe teritoriul patriei noastre nu se cunosc până în prezent resturi paleolitice decât dela sfârșitul treptei de jos al sălbăticiiei (cca 50.000—40.000 în. e. n.).

Epoca barbariei, treapta de jos și de mijloc (protoneolitic, neolitic și eneolitic, cca 5.000—2.000 în. e. n.).

SĂPĂTURILE ȘANTIERELOR VERBICIOARA ȘI RAST-DOLJ

VITRINA I

Raftul 4. Planșa I: unelte de silex lucrate prin cioplire (cuțite, răzuitoare și vârfuri) dela sfârșitul treptei de jos a sălbăticiiei (musterian final), descoperite pe terasa inferioară a Desnățuiului la Cleanov-Dolj, pe dealul Fiera.

Planșa II: unelte de silex lucrate prin cioplire (cuțite, răzuitoare, vârfuri și un nucleu) dela sfârșitul treptei de jos a sălbăticiiei (musterian final), descoperite la Cleanov, Gvardinița și Plopșor-Dolj.

Planșa III: unelte de silex cioplit patinat (nucleu-percutor, cuțite și dălțițe) dela începutul treptei de mijloc a sălbăticiiei (aurignacian), descoperite pe „Holm“ la Hăbășești-Iași. Dălțițele sunt confecționate anume pentru producerea altor unelte.

Rafturile 1—3. Planșele IV—XV: unelte de silex cioplit de mici dimensiuni (microlite), resturi din măsele de animale și ceramică, descoperite în așezările din treapta inferioară a barbariei dela Fiera și Fața Mutului-Cleanov, Valea lui Zaman și Padina Popii-Verbicioara. Uneltele de silex sunt cuțite, răzuitoare și vârfuri de săgeată.

Fragmentele de vase de lut ars conțin în pastă pleavă de cereale care începuseră a fi cultivate primitiv în vremea aceea.

Ocupația principală a oamenilor era încă vânătoria.

Pe planșa XII se văd numeroase așchii sărite în timpul lucrării silexului, precum și unelte rupte în timpul lucrului.

Pe planșa IV se poate vedea tehnica lucrării silexului: nucleee, așchii de descojire, lame, răzuitoare și vârfuri de săgeată. Pe planșa XIII două fragmente ceramice în spărtura cărora se văd întipărite grăunțele cerealelor cultivate.

Cele două toporașe de piatră șlefuită de pe planșa XIII au fost descoperite la suprafață, în așezare; nu este sigur așa dar că în cultura Fiera se cunoștea tehnica șlefuirii pietrei.

VITRINA II

Inceputul treptei mijlocii a barbariei (neolitic, cultura Verbicioara I); Verbicioara și Cleanov-Dolj.

Rafturile 1—4, stânga. Planșele I și V: unelte de piatră cioplită: nucleee, cuțite, răcâitoare, vârfuri (de caracter microlitic).

Planșele II, III, IV, X, XI: ceramică cu incizii și caneluri: vas cu picior.

Planșa VIII: unelte de os pentru lucrul olăriei.

Planșa VI: resturi de animale domestice (bou, oaie, porc) și sălbatice (cerb, mistreț, urs, viezure, iepure și altele).

Rafturile 1—4, dreapta. Verbicioara-Dolj, treapta mijlocie a barbariei — neolitic — cultura Sălcuța.

Raftul 1: unelte de corn de cerb (săpăligi); râșniță de piatră; oase de animale; greutate pentru războiul de țesut și fusaiole (prâsnele) pentru tors.

Raftul 2: unelte de silex (cuțite, răzuitoare, vârfuri de săgeată); unelte de piatră șlefuită (dălțițe, topoare); unelte de os (sule, străpungătoare); sule de aramă.

Raftul 3: vase de diferite forme.

Raftul 4: figurine umane și de animale, din lut ars și din os (idoli?).

VITRINA III

RAST-DOLJ

Treapta de mijloc a barbariei (neolitic, cultura Turdaș).

Raftul 1: râșniță de piatră pentru măcinat grâul; trei brăzdare de plug, două lucrute în corn de cerb și unul de piatră. Coarne și fălc: de animale domestice (bou, oaie, capră, porc, câine).

Proporția resturilor osteologice de animale domestice, peste 80% față de cele sălbatice, arată o înfloritoare creștere a vitelor.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: scoici de Dunăre (*unio pictorum*) și melci de crâng, culese de oameni pentru hrană; greutate de plasă din cioburi găurite și o suveică (iglă-navetă) pentru țesut și împletit plase de prins pește; unelte de silex cioplit: nuclee, cuțite, răzuitoare; unelte de piatră șlefuită: dălțițe, topoare, ciocane, zdrobitoare; unelte de os: sule, străpungătoare; greutate dela războiul de țesut și prâsnel de fus.

Raftul 3: idoli ornamentați cu incizii spiralo-meandrice.

Raftul 4: olărie lucrată cu mâna. Una dintre străchini decorată cu plisări fine.

VITRINA IV

RAST - DOLJ

Raftul 1: resturi de animale sălbatice: corn de bour, colți de mistreț, corn de cerb, falcă de vulpe.

Raftul 2: ceramică: funduri de vase ornamentate, dintre care unul cu imprimarea unei împletituri de papură și rogoz (rogojină); bucată din peretele de lut al unei locuințe arse, cu ornament spiralic.

Fragmente ceramice ornamentate cu motive incizate meandrice.

Raftul 3: vase de diferite forme, dintre care unul ornamentat cu caneluri.

SALA II

ORÂNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE

Epoca barbariei, treapta de mijloc (neolitic și eneolitic, cca 3.000—2.000 î. n.).

SĂPĂTURILE ȘANTIERULUI VALEA JIJIEI (IAȘI-BOTOȘANI-DOROHOI)

VITRINA I

GLĂVANEȘTII VECHI (IAȘI). — Cultura neolitică a ceramice liniare.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: scoici de râu și melci folosiți ca hrană, lipitură de lut amestecat cu păioase cu urme

de nuiiele dela pereții colibelor, fragmente de râșnițe primitive de mână, din piatră și fragmente din vase mari de provizii; fusaiolă de lut ars; greutăți din lut ars care au servit fie la afundatul plasei de pescuit, fie la întinderea firelor pe războiul primitiv de țesut (vertical); oase de animale domestice, printre ele și vertebre de pești.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: coarne de cerb folosite ca unelte; unelte de os șlefuit (sule și spatule folosite la lucrul pieilor); căușul unei linguri de lut ars; depozit de topoare plate de piatră șlefuită (cu care se lucra pământul în vederea cultivării plantelor) în diferite stadii de prelucrare; dălți și toporașe din piatră șlefuită; niciunul nu este găurit, înmănușarea se făcea prin legarea toporului de coadă sau prin introducerea lui în coadă; două fragmente de unelte cioplite din obsidiană („sticlă naturală“, de origine vulcanică) importată din munții Carpați, nuclee, percutoare și unelte (cuțite, răzuitoare și un străpungător) din silex.

Raftul 3—4: vase de lut ars și fragmente; „ceramică liniară“ împodobită cu ornamente spiralice incizate, întrerupte de puncte (capete de note muzicale); vase în general mici, cu apucători rudimentare; fragmente de vase de provizii, mai mari și mai grosolan lucrate.

VITRINA II

VALEA LUPULUI (IAȘI). Cultura neolitică de tip „Tisa”.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: topoare și dălți din piatră șlefuită, fără gaură de înmănușare, cuțite de silex (s’au descoperit în cadrul aceleiași culturi, la Glăvăneștii Vechi); nuclee și unelte (cuțite, răzuitoare și străpungătoare) din silex; așchii de obsidiană, oase de animale domestice și sălbatică, vas de provizii din lut ars; greutate din lut ars, roată de urzit din lut, lipitură de casă cu urme de nuiiele; bucăți din lipitura unei vetre.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: fragmente din vase ornamentate cu pictură (negru și alb), cea mai veche apariție a tehnicii picturii pe vase, în regiune; sule și spatule șlefuite din

os și colți de mistreț; fragmente de vase cu ornamente în relief (uneori poate cu figuri de animale) și fragmente de vase rectangulare pe patru picioare.

Rafturile 3—4: diferite vase din lut ars și fragmente, lustruite sau decorate cu incizii, impresiuni sau brâuri în relief.

VITRINA III

CORLĂTENI (DOROHOI). Cultura cu ceramică pictată de tip Tripolie-Cucuteni, faza A—B.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: râșniță mare de piatră și două cuțite curbe din silex (săceri), care arată că în faza aceasta cultivarea primitivă a plantelor luase o mare dezvoltare; topoare plate de piatră șlefuită și o piatră de frecat; percutor de silex; greutatea din lut ars; daltă de os; instrument din corn.

Raftul 2: sule și pumnale din os și corn; cuțite de silex; săgeți triunghiulare lucrate foarte îngrijit din silex.

Raftul 3: podoabă de atârnat, lucrată dintr'un colț de mistreț.

Raftul 4: fragmente de statuete din lut ars, în majoritate feminine, manifestând reprezentări magice în legătură cu fecunditatea; sunt împodobite cu incizii sau pictură.

În restul vitrinei, vase de lut ars și fragmente împodobite cu ornamente pictate cu una sau mai multe culori, de cele mai multe ori cu motive în spirală. Pe raftul 3, un vas „binoclu”, servind probabil drept suport pentru alte vase. Pe raftul 1, fragmente de vase de uz casnic decorate cu pieptenele.

Între vitrinele II și III pe postament: bucăți din lipitura podelelor de casă, construite din trunchiuri de copac despicate în lung. Corn de zimbru dintr'o locuință liniar-ceramică dela Glăvăneștii-Vechi.

VITRINA IV

GLĂVĂNEȘTII VECHI (IASI). Fazele de dezvoltare a culturii neo-eneolitice de tip Cucuteni în treapta mijlocie a barbariei și grupa înmormântărilor cu ocră roșu.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: fragmente dintr'un vas decorat cu motive spiralice săpate, din faza de început a culturii Cucuteni (precucuteni); topoare din piatră șlefuită, un percutor și două săgeți din silex, unealtă din corn de cerb și un vas pictat din faza Cucuteni A.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: cuțite, răzuitoare și săgeți din silex, daltă din piatră șlefuită, sule de os, figurine umane și de animale, vase pictate și greutăți de lut ars, din faza Cucuteni B.

Raftul 3: cinci vase din morminte cu schelete chiricite presărate cu ocră roșu, din perioada de trecere spre epoca de bronz a triburilor nomade de crescători de vite, în sânul cărora se face trecerea dela ginta matriarhală la cea patriarhală. Fusaiolă din mormântul unei femei.

In stânga vitrinei la fereastră: vas mare pictat cu spirale dela Corlăteni (faza Cucuteni A—B); *in dreapta vitrinei:* vas pictat în stil Cucuteni B, dela Glăvăneștii-Vechi.

VITRINA V

FOLTEȘTI-„RUPTURA”, raionul Tg. Bujor. Sfârșitul eneoliticului, cultura de tip Usatovo. Contopirea triburilor nomade de crescători de vite cu triburile locale de agricultori.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: oase de animale domestice (bou, oaie, porc și *cal domestic*) și vertebre de pești mari; scoici de râu, fragmentul unui vas de provizii, râșniță primitivă de mână.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: fragmente de statuete umane de lut ars lucrate grosolan, fragmente de vase decorate cu pictură neagră, vase și fragmente împodobite cu creștături, incizii, impresiuni cu sfoara, dungi în relief crestate și butoni; dălți și împungătoare de os, mărgea de lut, nuclee de silex și percutor de piatră.

Raftul 3: topoare și dălțițe plate din piatră șlefuită, topor cu început de găurire, fragmente de topoare găurite, din rocă dură, care au servit drept măciuci.

Raftul 4: fragmente de vase; a se remarca cele decorate cu impresiuni făcute cu sfoara.

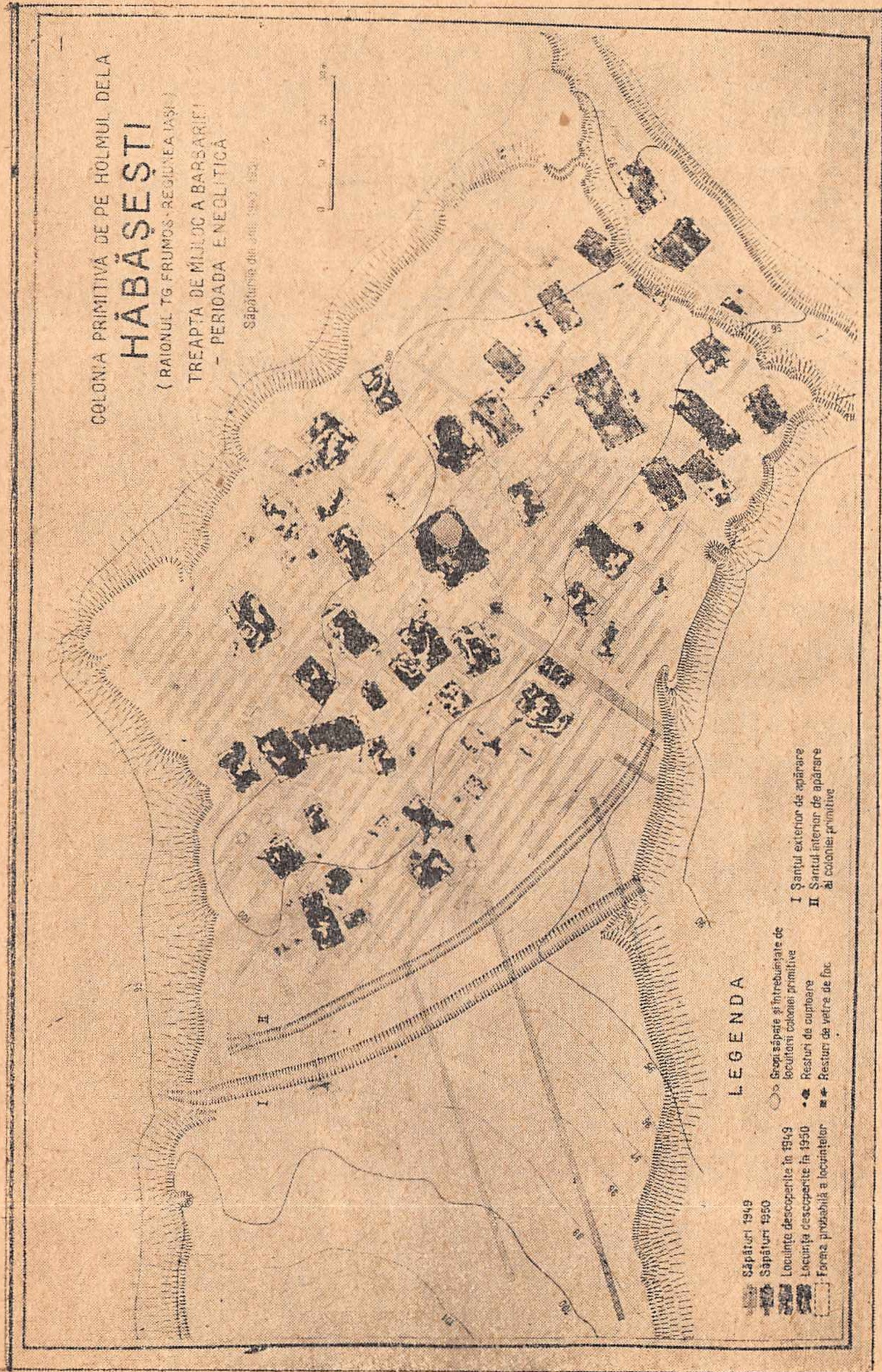

Fig. 2. — Planul general al coloniei primitive din treapta mijlocie a barbăriei dela *Hăbășești*, desgroptată în întregime.

SALA III

SĂPĂTURILE DE PE „HOLMUL“ DELA HĂBĂȘEȘTI (IASI).

Treapta mijlocie a barbariei. Eneolitic. Cultura Cucuteni A. Așezare statornică a unei populații care practica cultura primitivă a cerealelor și creșterea animalelor domestice, folosind în principal unelte din piatră și os.

VITRINA I

Raftul 1, stânga: bucăți din lipitura de lut a podelelor și a pereților locuințelor, cu impresiuni de trunchiuri, blăni și nuielă. *In restul vitrinei*: vase de forme diferite, ornamentate cu motive spiralice, din incizii, caneluri și înțepături. În unele cazuri, după arderea vasului, unele spații intermediare au fost vopsite cu ocră roșu. Pe raftul 2, un „vas-solniță“. Pe raftul 3, în dreapta, vas de gospodărie cu sgârieturi neregulate.

VITRINA II

Raftul 1, dela stânga la dreapta: săpăligă din corn de cerb, boabe carbonizate de grâu și mazăriche; râșnițe primitive de piatră cu frecătoarele lor; pisăloage de piatră; topor de piatră șlefuită neterminat; piatră de gresie așezată într'o ramă de lut ars; frecătoare și percutoare de piatră; două ciocane cu șanțuire pentru înmănușat.

Raftul 2: statuete de lut și fragmente, reprezentând animale domestice, aproape exclusiv cornute mari și mici; fusaiole; fragmente de topoare și măciuci de piatră găurite.

Raftul 3: dălți și topoare plate din piatră șlefuită.

Raftul 4: vase de diferite forme, pictate cu motive meandro-spiralice, în alb, roșu și negru.

VITRINA III

Raftul 1: vase pictate și nepictate; cel mare din dreapta, decorat cu sgârieturi încrucișate, este un vas de provizii, probabil dintr'o epocă mai târzie (sfârșitul eneoliticului).

Raftul 2: unelte de silex (cuțite, răzuitoare și săgeți); unelte de os (sule și străpungătoare); statuete plate de lut, redând

schematic corpul omenesc și ornamentate cu incizii și împunsături; fragmente de figurine umane de diferite tipuri, una formând speteaza unui jilt; trei vase modelate în forma corpului omenesc; două tășuri de topor, un ac, două sule, și podoabe de aramă, brățări și disc de aramă, dinți de cerb și măргеle de os folosite pentru colier.

Raftul 3: cuțite de silex; idoli de lut ars, reprezentând corpul femeiesc; disc ornamentat cu canelură spiralică; căușe și linguri de lut.

Raftul 4: vase de diferite forme, între care o cupă cu picior; unele sunt pictate cu ornamente spiralice în roșu, alb și brun.

VITRINA IV

Raftul 1: vase și suporturi de vase pictate

Raftul 2, dela stânga la dreapta: vase-miniaturi (jucării pentru copii); obiecte de podoabă din lut; conuri de lut ars a căror întrebuințare nu se cunoaște.

Raftul 3: topoare și dălți plate din piatră șlefuită.

Raftul 4: vase cu picior înalt și suporturi de vase; toate au fost pictate.

Pe postament, între ferestre: chiup mare de provizii cu trei rânduri de urechiușe.

Pe postament, lângă sobă: vas mare cu partea superioară pictată în trei culori, cu ornamente spiralice.

SALA IV

ORÂNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE

Treapta de mijloc și cea superioară a barbariei (epoca de bronz și începutul epocii de fier).

SĂPĂTURILE ȘANTIERELOR SĂRATA-MONTEORU, VERBICIOARA ȘI RAST

VITRINA I

SĂRATA-MONTEORU, raionul Buzău.

Materiale din așezarea și din cimitirul de pe latura de Nord a dealului „Cetățuia”, reprezentând cultura materială a unui trib cu organizație gentilică-patriarhală.

Fig. 3. — Vase sfărâmate sub dărâmăturile unei locuințe la *Hăbășești*

Raftul 1, dela stanga la dreapta: măciuci sferice și topoare de luptă din piatră șlefuită; coarne de cerb și țap folosite ca unelte, copită de cal, falcă de capră, pumnale și spatule din os șlefuit; un percutor și trei pietre rotunde cu început de prelucrare în vederea transformării lor în măciuci; cuțite curbe de piatră, servind probabil fie la jupuitul pieilor, fie drept seceri; fragmente din căței de vatră de lut; fusaiole și rondelile de lut, unele tăiate din cioburi de vase; vas mare care a servit ca ofrandă într'un mormânt; miniatura unui vas de ofrandă, cu vârful ascuțit.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: două plăci de lut găurite pentru a fi atârdate, au servit probabil ca podoabe; ace de cusut de bronz; ac mare de bronz pentru prins vestmântul; două dălțițe de bronz pentru gravat pe metal; cercei și inele de buclă din bronz; dinți de animal găuriți, o scoică și mărgelile de faianță și chihlimbar descoperite în morminte; cercel de aur; măciucă de corn de cerb; vase de diferite forme, mai ales cești din morminte; unul are gâtul dublu.

Raftul 3, dela stânga la dreapta: cești cu una sau două toarte, din morminte.

VITRINA II

Raftul 1, dela stânga la dreapta: trei vase funerare dintr'un mormânt chiruit descoperit în 1949 într'o movilă din pădurea Verbicioara.

Fragmente ceramice aparținând culturii Coțofeni, ornamentate cu linii, sfoară răsucită și butonași aplicați; fragmente ceramice aparținând culturii Glina III, ornamentate cu butonași prin împunsătură și brâu reliefat, descoperite în așezarea dela Verbicioara; fragmente ceramice aparținând culturii Verbicioara III; fragmente de fusaiole, fragment de măciucă de piatră lustruită, falcă de câine și corn de cerb, găurit, râșniță de piatră, descoperite în sondajul dela Orodel (Hoaga Puiului)-Dolj.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: coarne și măsele de animale domestice și sălbatice (bou, oaie, mistreț): Verbicioara III. Fragmente ceramice dela sfârșitul epocii de bronz și începutul epocii de fier ornamentate cu incizii încrustate cu alb și cu butoni și măsele de animale, descoperite împreună cu două spirale de aur în așezarea familiară Gubauceă-Dolj. Prâsnele și greutatea de lut dela Verbicioara.

Raftul 3, dela stânga la dreapta: topor de bronz descoperit pe teritoriul satului Verbicioara; topoare de luptă și măciuci de

piatră șlefuită, fragmentare; unelte de corn de cerb (săpăligă și brăzdare), sulă de bronz, vârf de săgeată de os și altul de silex, din așezarea dela Verbicioara.

Raftul 4: Vase de diferite forme, cu ornamente incizate și în relief, dela Verbicioara.

VITRINA III

Raftul 1, dela stânga la dreapta: fragmente ceramice, fibulă și un stilus (condei de scris pe ceară), descoperite în așezarea daco-romană din veacul al IV-lea, dela Verbița-Dolj.

Vas dintr'un bordeiu daco-roman descoperit în 1949 la Plenita-Dolj; o agrafă (fibulă) de bronz dela Verbița.

Vase funerare și săbii din mormintele din prima epocă a fierului dela Gogoși-Dolj.

Raftul 2: lănci, cuțit de luptă, brățări, agrafe și podoabe de bronz și fier și vase funerare din mormintele din prima epocă a fierului dela Gogoși-Dolj.

Raftul 3: vase funerare și un idol, ornamentate cu incizii incrustate cu alb, descoperite în necropola dela sfârșitul epocii de bronz dela Gogoși-Dolj.

VITRINA IV

Cuțite și lănci de fier din trei morminte de incinerare ale unor luptători din secolul II înaintea erei noastre.

Atât lăncile cât și cuțitele au îndoirea rituală celtică. Fibulă de bronz. Descoperite pe „Grindul Țifarului“ din comuna Rast-Dolj.

SALA V—VI

Treapta superioară a barbariei și începuturile sclavagismului

SĂPĂTURILE DE PE ȘANTIERUL DELA POIANA-TECUCI

Așezare întinsă și cetate întărită, locuită începând din epoca bronzului (cultura de tip Monteoru). Vieața a continuat în prima epocă a fierului, pentru a înflori în mod deosebit în cea de a

doua epocă a fierului, când se dezvoltă cultura geto-dacică de pe treapta superioară a barbariei, primind influențe din orașele-state sclavagiste grecești de pe litoralul Mării Negre și apoi din partea statului sclavagist roman. În timpul cuceririi Daciei și Moesiei de către Romani, așezarea dela Poiana continuă să se desvolte, constituind un centru important economic și de schimb. Orânduirea de comună primitivă a populației locale începe să se destrame, fără însă a căpăta forme sclavagiste cristalizate. Așezarea dăinue pe baze tradiționale până în sec. III e. n.

SALA V

VITRINA I

Raftul 1: Cuțite curbe de piatră; măciuci de piatră cu început de găurire; măciucă din corn de cerb; topoare de luptă și de lucru găurite, din piatră șlefuită (toate din epoca de bronz); vase de lut lucrate cu mâna, de factură locală.

Raftul 2: ceramică din prima epocă a fierului, decorată cu incizii și impresiuni incrustate cu alb, caneluri și brâuri în relief; inele de buclă din bronz și săgeată de silex, din epoca de bronz, unele descoperite în morminte; agrafă (fibulă), cuțit și săgeată de bronz din prima epocă a fierului; tipar pentru turnarea săgeților de bronz.

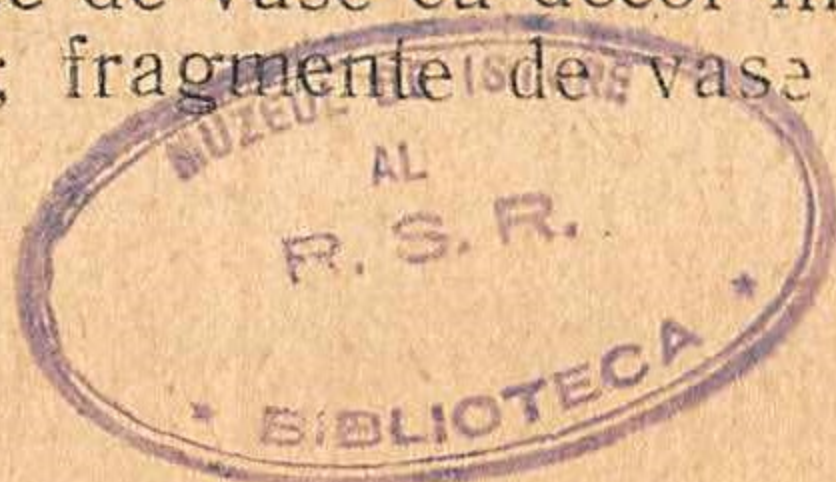
Raftul 3: ceramică din epoca de bronz; vasul mare din mijloc, din prima epocă a fierului.

Sub vitrină: râșnițe primitive de piatră.

VITRINA II

Raftul 1: coarne de bou, coarne de cerb folosite, râșniță primitivă de piatră; fusaiole de lut, lustruitoare de vase din lut, vâscior pentru turnat metal, diferite vase indigene lucrate cu mâna (strachină cu picior, capace etc.); fragmente de amfore grecești importate; craniu omenesc prezentând urma unei trepanații.

Raftul 2: ceramică locală lucrată cu mâna sau cu roata olarului; fragmente de vase cu decor în relief, imitații după vase grecești elenistice; fragmente de vase grecești importate; perle

de sticlă; două fibule getice, de bronz; brățări de bronz, săgeți de bronz, majoritatea cu trei muchii, de tip scito-sarmatic.

Raftul 3: olărie locală lucrată cu mâna.

Sub vitrină: râșnițe primitive de piatră.

VITRINA III

Stânga și dreapta: fragmente diferite de vase importate, de origine romană; mănășă de amforă grecească cu stampilă, provenind din Insula Tasos; fragment din postamentul unei statuete helenistice de lut, decorată în relief; opaițe grecești de lut, unele cu inscripții pe fund.

Mijloc: diferite podoabe de fier, bronz și argint (inele, fibule, cercei, etc.); perle din cristal de munte și carneol; scarabeu egiptean din faianță; bucățele de fard, pietre de inel gravate grecești și romane și mulaje după astfel de pietre (sub lupă); fragmentul unui ac de os.

VITRINA IV

Raftul 1: brățări de bronz, cuțite de fier, patine de os, cute de ascuțit și ceramică indigenă lucrată cu mâna și cu roata olarului.

Raftul 2: fibule de fier și bronz, de tip roman; ceramică indigenă lucrată cu roata olarului, ceramică celtică și romană de import, în parte pictată.

Raftul 3: ceramică indigenă lucrată la roată, în parte imitând formele vaselor romane (roșii) expuse pe același raft.

Sub vitrină: râșnițe de tip roman, unele lucrate din lavă vulcanică.

VITRINA V

Două tezaure de argint, din epoca republicii romane

La perete, lângă fereastră: două amfore romane importate.

Pe postament, în colț: vas local getic lucrat de mână, decorat cu brâuri imitând funia și cu butoni.

Pe postament, între vitrina IV—V: vas local getic, cu 4 apucători mari, decorat cu cârlige în relief.

In stânga vitrinei IV, pe postament: râșniță de tip roman, din lavă vulcanică.

SALA VI

Așezarea din treapta mijlocie a barbariei (epoca de bronz) și din epoca migrațiilor popoarelor, dela Șuletea (Tutova)

VITRINA I

Raftul 1: ceramica și obiecte de metal din epoca migrațiilor popoarelor și din perioada feudală.

Raftul 2: ceramică din epoca de bronz dela Șuletea; fragmentul unui tipar de piatră pentru turnat topoare de bronz, dela Gura Idrici (Fălciu).

POIANA (continuare)

VITRINA II

Raftul 1: fragment dintr'un vas de bronz, bară de bronz, brațe de balanță de bronz, placă de plumb, dălți și ciocănele de fier pentru lucrat metalele; fragmente dintr'un vas de fier, vâscioare pentru topit metalul (creuzete); topoare, târnăcoape, seceră, brăzdar de plug, cuțit de plug, din fier; clește de fier.

Raftul 2: scoabe, piroane, chei și alte obiecte de fier.

Raftul 3: fragment dintr'un vas de grafit, spatule de os, cremeni pentru amnar, bucăți de chihlimbar brut și ceramică indigenă; lustruitoare de lut, pentru vase.

Raftul 4: ceramică indigenă lucrată cu mâna și cu roata; de remarcant strecurătorile.

VITRINA III

Dela stânga la dreapta: cuțite de fier și prășele de os; obiecte de fier de întrebuințări redefinite; mânere de os pentru unelte de fier, unele ornamentate; cute pentru ascuțit; cârlige de undiță din fier și bronz; furci mici de fier; frigare de fier; sule și împungătoare de os, corn și bronz; piepteni de os; ace de podoabă de os și de bronz; cutii de os pentru farduri și leacuri; oglinzi de bronz alb; iglițe de fier și bronz; ace de cusut de fier și bronz; solz de platoșă de bronz; vârfuri de săgeți și de suliță și sabie de fier, din epoca romană; pinteni de fier și de bronz;

garnituri de os și de bronz dela mânerile săbiilor; vârf de săgeată de os; vârfuri de săgeți de bronz cu 2 și 3 muchii; vârfuri de săgeți de fier cu 3 muchii; vârfuri de sulțe de fier, fibule și piese de harnașament de fier și de bronz; vase de lut în miniatură; figurine de lut și de os reprezentând simulacre de oameni și de animale; cercei de bronz; brățări de bronz; catarama de bronz și fier și diferite verigi de bronz; rotulă și pietre plate utilizate ca amulete; colți de mistreț, de urs etc. folosiți ca amulete; scoici de mare; bare de bronz ornamentale; lăncișor de bronz; pandantive de os și de bronz; fragmente de vase de sticlă, mărgelile de sticlă; aplică semilunară de sticlă; fibule de tip getic; fibule de tip celtic; fibule de tip roman; fibulă dela începutul epocii migrațiilor; garnituri diferite; fragment de colan de bronz; brățări de bronz și de fier; diferite garnituri de bronz.

VITRINA IV

Raftul 1, dela stânga la dreapta: cărămidă locală; boabe de grâu carbonizate; râșniță primitivă de piatră, jumătăți de râșnițe romane din lavă.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: fusaiole de lut, rondelile de lut tăiate din cioburi, rondelile tăiate din sticlă, mâner de vas roman de bronz, obiecte diferite de os, patine de os.

Raftul 3: greutăți de lut și fragmente de căței de vatră.

Raftul 4: ceramică locală lucrată cu mâna și cupă romană lucrată cu roata.

SALA VII

Dela orânduirea sclavagistă până la începuturile feudalismului.

SĂPĂTURILE DELA HISTRIA (Constanța)

Oraș-stat sclavagist întemeiat la sfârșitul sec. VII î. e. n. și dezvoltându-se până în sec. VII e. n. În epoca cuceririi romane s'a transformat în cetate întărită. Vieța populației autohtone și a coloniștilor greci. Civilizație sclavagistă și exploatarea populației autohtone, grăbind procesul de descompunere a orânduiri primitive a acesteia din urmă.

VITRINA I

Raftul 1 A: amfore grecești și fragmente de mănuși stampilate cu numele magistratului și al negustorului; serveau la păstratul și transportul vinului și untdelemnului; capace de vase, aplice și un deget dela mâna unei statui, toate de bronz, din epoca romană; talger de balanță, două chei și clopoțel de bronz.

Raftul 2 A: figurină de terracotta; cutiuță de toaletă din marmoră, cu capac; ceramică din epoca elenistică (sec. IV—III în. e. n.); vas pentru păstrarea uleiului parfumat, din epoca arhaică (sec. VI în. e. n.); ceramică elenistică.

Raftul 3 A. MANGALIA: obiecte provenind din săpătura de salvare 1950 și din achiziții anterioare: figurine de terracottă din epoca elenistică și romană; tiparul unei figurine feminine; statueta de terracotta de import, găsită într'un mormânt; opaiț de bronz cu mască pe toartă; aplică de bronz; vase din epoca elenistică târzie.

Raftul 1 B: fragmentul unui relief de marmoră; fragment dintr'un cadran solar; monete de bronz (autonome din sec. III în. e. n., romane imperiale și un tezaur de monete bizantine, descoperit în sectorul templului grec); fragmente de sculpturi din epoca romană.

Raftul 2 B: opaițe romane și amfore bizantine; aplică de bronz cu chipul Gorgonei, două chei inelare și vas mic de bronz.

Raftul 3 B: vase din epoca romană.

In dreapta vitrinei: amforă romană, care a servit pentru păstrarea peștelui sărat.

VITRINA II

Raftul 1: fragment arhitectonic sculptat cu capete de boi între girlande; diferite fragmente de sculpturi în marmoră; opaițe elenistice și romane; fragmente arhitectonice din lut ars.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: fragmente de ceramică grecească pictată, din epoca arhaică; fragmente cu figuri negre pe fond roșu, fragmente cu figuri roșii pe fond negru (epoca clasică) și fragmente de ceramică elenistică.

Raftul 3: ceramică indigenă dovedind prezența băștinașilor în orașul sclavagist grec; fragmente de vase din epoca grecească, de fabricație locală.

Raftul 4: plăci de terracotta decorate în relief și diferite fragmente de figurine de terracotta, majoritatea din epoca greacă.

VITRINA III

Raftul 1, dela stânga la dreapta: patine de os; coarne de cerb lucrate; sticlă de fereastră dela locuințe din sec. VI—VII e. n.; piese de fier, posibil dela o râșniță; diferite unelte din os și corn; piuă de piatră; fusaiole și greutateți de lut ars.

Raftul 2: greutateți pentru plasă, cârlige de undiță din bronz și solzi de pește.

Raftul 3: diferite unelte și podoabe din bronz și fier.

Raftul 4: fragmente de strecurători din lut ars și plumb.

La dreapta și stânga vitrinei III

Două mari pietre de râșniță romane.

Sub vitrina III

Proiectile de piatră din diferite epoci.

In colț între vitrinele II și III

Fragmente dintr'un mare chiup de provizii și din alte vase reparate cu crampoane de plumb.

In spatele vitrinei I: machetă în gips reprezentând o parte din zidul cetății Histria cu poarta de Vest și turnul porții; în dreapta: fântână către care duce conducta de canalizare construită din blocuri de piatră. Macheta înfățișează și secțiunea prin primele valuri și primul șanț de apărare a cetății.

Două blocuri de piatră îmbucându-se, din apeductul III care deservea cetatea Histria (a se vedea harta din perete care înfățișează traseul apeductelor care alimentau Histria cu apă potabilă, adusă în timpul sclavagismului roman dela o distanță de 25 km); porțiune din apeductul I construit masiv din piatră prinsă cu mortar; porțiune din apeductul II construit din olane.

Pe etajeră

Diferite țigle, olane pentru podele și acoperișuri și câteva cărămizi din epoca sclavagismului grec și roman.

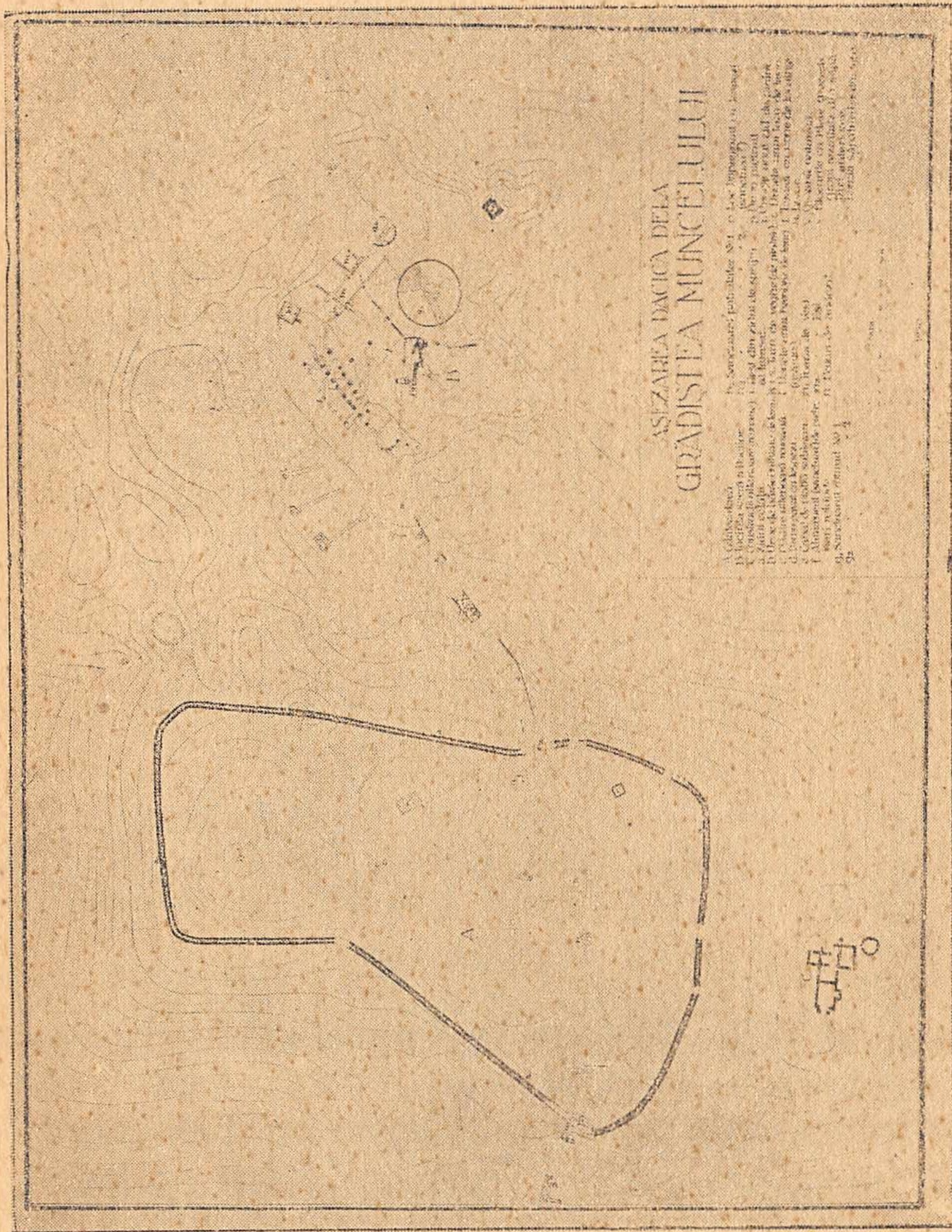

Fig. 4. — Planul așezării dacice de la Grădiștea Muncelului, cu săpăturile din 1950

VITRINA II A

CERCETĂRI ARHEOLOGICE ÎN ZONA CANALULUI DUNĂRE - MAREA NEAGRĂ

Raftul 1, la mijloc: un vas găsit într'o movilă dela *Poarta-Albă*; probabil sfârșitul neoliticului sau începutul bronzului, adus în movilă cu pământul care a format movila.

In dreapta și în stânga: câte un vas primitiv (?) dintr'o cercetare la *Dorobanțu*; sabie de fier getică găsită împreună cu obiectele din raftul de jos.

Raftul 2: o amforă, fragmente dintr'un văscior grecesc, un ulcioraș grecesc, 5 vârfuri de săgeți de bronz getice; găsite într'un mormânt la km 16 al căii ferate *Dorobanțu-Tașaul*.

Jos lângă vitrină: o piatră de râșniță dela *Dorobanțu*.

VITRINA IV

SĂPĂTURILE ȘANTIERULUI DELA GRĂDIȘTEA MUNCCELULUI ȘI CELE ALE ȘANTIERULUI SF. GHEORGHE - BREȚCU

I. Cetatea dacică de pe *Dealul Grădiștei*, din hotarul satului *Grădiștea Muncelului*, raionul *Orăștie*. Cea mai mare cetate dacică cunoscută, distrusă de cotropitorii romani. Alături de cetate s'a descoperit un loc de cult (incintă sacră) al Dacilor, cu patru sanctuare și un aliniament.

II. În răsăritul *Transilvaniei* s'a studiat traiul în forme autohtone al Dacilor din timpul cotropirii romane.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: vârf de stâlp de piatră dela sanctuarul rotund Nr. 2; brăzdar și fier de plug; verigă de fier dela coasă; țâțână și fus de fier dela o poartă; cuțit și sule de fier; o secure și două târnăcoape de fier; fragment arhitectonic de piatră cu caneluri și figura unui animal în relief; toate dela *Grădiștea Muncelului*.

Raftul 2: două cești dacice dela *Brețcu*; opaiț roman dela *Brețcu*; fragment de vas pictat dela *Grădiștea Muncelului*; farfurie romană dela *Brețcu*; apărătoare de obraz dela un coif cu reprezentarea în relief a unui vultur, dela *Grădiștea Muncelului*; fibulă de fier romană dela *Grădiștea Muncelului*.

Raftul 3: ceramică dacică lucrată la roată sau cu mâna dela *Grădiștea Muncelului*, *Brețcu* și *Jigodin II*.

Raftul 4, stânga: fragmente ceramice dacice dela *Jigodin II*; fragmente de ceramică de tip slav dela *Bădehaza*.

In mijlocul sălii: două din pietrele găsite în cuprinsul incintei sacre din cetatea dacică de pe *Grădiștea Muncelului*, purtând litere de factură grecească și însemnând, se pare, *nume dacice*. Cele dintâi urme de *scriere folosită de Daci*, cunoscute până acum; țevile unei conducte de apă din apropierea cetății Grădiștea Muncelului; țevile de lut ars, așezate într'un jghiab de lemn de brad, duceau apa de izvor captată într'un butoiu, la așezările din vale; cercul de lemn de anin, expus, este dela butoiul de captare a apei de izvor;

Bloc de calcar descoperit în castrul Nr. VIII al valului de piatră din Dobrogea, în apropiere de gara Mircea Vodă, pe care s'a gravat o inscripție slavă din anul 943 din e. n. Este probabil cea mai veche inscripție slavă datată cunoscută până acum.

VITRINA V

SĂPĂTURILE DELA CRISTEȘTI (Mureș)

Epoca de cotropire a Daciei de către Romani (sec. II-III e. n.). Așezare daco-romană, locuită de băștinași și coloniști. Persistență a culturii dacice autohtone.

Raftul 1, dela stânga la dreapta: cană de lut cenușiu de tradiție dacică locală; ulcior roman; fragment de țiglă cu stam-pila unui detașament roman de cavalerie (Ala I Bosporanorum); unealtă de os pentru împletit; fusaiole de lut; fragment de corn lucrat; opaiț roman; oală cu capac; cupă romană; opaiț cu discul lipsă; săpăligă de fier; vas mare spoit cu roșu și decorat cu ornament în val, pictat; capac; farfurioară.

Raftul 2, stânga: vârf de suliță de fier; strachină cu două toarte; monete romane imperiale de bronz și argint, cea mai veche dela Traian, cea mai nouă dela Filip Arabul; agrafă romană de fier; două fragmente de terra sigillata (veselă de lux romană, decorată cu ornamente în relief, scoase din tipar); două fragmente de vase romane de sticlă; cupă mică roșie, romană.

Raftul 2, dreapta: farfurie romană; două chei romane de bronz; pahar înalt de lut ars; păhăruț roman; ace de os; inel roman de bronz; mărgea de piatră; gemă de piatră având gravat capul cu coif al zeiței Minerva; aplică de bronz cu cap de animal; strachină de lut negru; trei ace și o toartă de bronz; ac de os; aplică de bronz; bară de bronz; vas roman înalt, cu două toarte.

Raftul 3: șase vase de tehnică romană, unele din ele de formă care reflectă tradiția locală dacică; gât de ulcior modelat

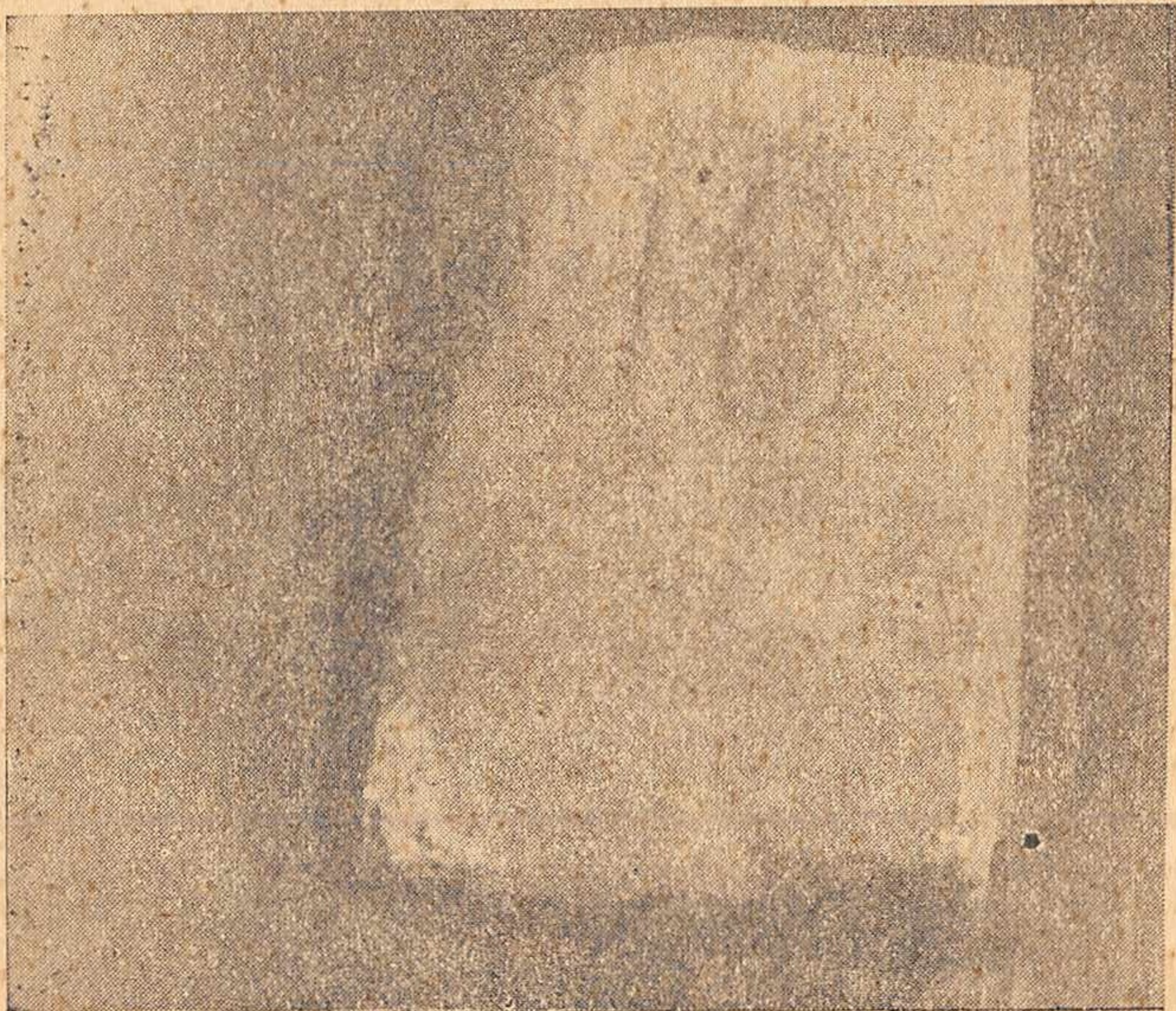

Fig. 5, — Două dintre blocurile dela *Grădiștea Muncelului* cu inscripții dacice gravate

Fig. 6 — Inscriptie slavă descoperită în Dobrogea în anul 1950, cu prilejul construcției Canalului Dunăre-Marea Neagră. După unele presupuneri ar fi cea mai veche inscripție slavă cunoscută (anul 943 al e. n.)

în formă de cap de femeie; capul unei statuete feminine de lut.

Pe postament, în stânga vitrinei: țiglă mare romană de acoperiș.

Pe postament, în dreapta vitrinei: piatră de râșniță romană; trei țigle dela un canal de scurgere.

Sub panoul cu fotografii, la ieșire: două râșnițe romane de piatră.

SALA VII

SĂPĂTURILE DELA DINOGETIA (Garvăn), raionul Măcin

Cetatea întemeiată în sec. I e. n. pe locul unei vechi așezări a băștinașilor, fortificată puternic în sec. IV e. n. și locuită până în sec. XII e. n. Viața populației băștinașe și a colonișilor a lăsat urmele unor manifestări variate. Ocupația principală era pescuitul în apele Dunării, dar și agricultura și vânătoarea. Prezența Slavilor bine documentată. Descompunerea treptată a crânduirii sclavagiste și transformări de caracter prefeudal. Influență bizantină începând din sec. VI.

VITRINA VI

Raftul 1: amfore mari pentru păstrat apa și opațe găsite în bordeele din sec. X—XI.

Raftul 2, dela stânga la dreapta: olărie bizantină cu smalt, importată, din sec. X—XII; două fusaiole, un ou de lut ars, inele de bronz, aplice de bronz cu ornamente stanțate și aurite și decorate à jour, lacăt în formă de animal stilizat, de origine central-asiatică; monete bizantine de bronz, sec. X—XII; monete bizantine de aur, sec. XI; lingură de lemn găsită într'un vas din sec. X e. n.; mărgelile de lut, piatră și sticlă; brățări de sticlă.

Raftul 3: olărie bizantină cu smalt, importată; cruce de aur (engolpion) decorată cu pietre încrustate, din sec. XI—XII.

Raftul 4: olărie de tip slav, sec. X—XII e. n.

VITRINA VII

Raftul 1, dela stânga la dreapta: olărie de tip slav din epoca prefeudală, decorată cu pieptenul sau roțița dințată; cioburi purtând inscripții sgâriate cu caractere chirilice; funduri de vase din sec. XI—XII cu mărci de olari.

Raftul 2, stânga: bucăți de tercuială zugrăvită în tehnica „tempera“, dela bisericuța unui cimitir din sec. XI—XII.

Raftul 2, dreapta: vase de lut din epoca prefeudală.

Raftul 3: vase de tip slav, găsite în bordee din sec. X e. n.

Pe postamente, în stânga și dreapta vitrinelor VI și VII: pietre de râșniță din epoca romană.

VITRINA VIII

Raftul 1: cute de ascuțit, piatră de tocilă, cuțite de fier, cârlige de undiță, crampoane pentru ghiață, patine de os, greutate pentru afundatul plaselor (unele tăiate din cioburi de vase mari); hârleț, seceri și coase de fier; mei, grâu, bob și cânepă carbonizate; piatră de râșniță; diferite unelte de bronz și fier; tipar pentru turnat inele sau cercei; gresie pentru ascuțit; inventarul unui mic atelier de fierărie din sec. X e. n. (lacăt, cuțite, clopote, amnar, cuie etc.); amforă cu resturi de șgură de fier pe fund.

Raftul 2 A, dela stânga la dreapta: unelte de os, greutate de lut ars, prâsnele de lut, piatră și plumb, servind la torsul și țesutul firelor; fragmente de vase ale băștinașilor Geto-Daci, fragmente de ceramică romană timpurie și târzie (sec. I—VI e. n.), fragment dintr-o farfurie mare romană ornamentată cu frunze stampilate, tipar de opaițe și opaițe din timpul cotropirii romane, ceramică de tip slav lucrată cu mâna și cu roata (unele funduri cu mărci de olar), ceramică bizantină cu smalț, importată.

Raftul 2 B, dela stânga la dreapta: unelte și podoabe din corn și os de animal; colți de mistreț; săgeți de fier; coarne de cerb; oase de animale și păsări domestice.

Raftul 3 A: olărie de tip slav; ulcior cu gura trilobată; vas de tipul celor bulgare din regiunea fl. Volga care a servit probabil la transportul mercurului.

Raftul 3 B: olărie de tip slav.

VITRINA IX

Dreapta și mijloc :

Raftul 1: amfore romane târzii.

Raftul 2, dela dreapta la stânga: opaițe de lut din epoca cotropirii romane; monete romane de bronz; cărămidă cu stampila împăratului bizantin Anastasius (sec. V—VI e. n.); mănușă de

amforă cu stampilă; cataramă de bronz, fragmente de vase de sticlă, cărămidă rotundă, pietre de inel gravate, agrafă de bronz (fibulă) din vremea cotropirii romane; fragment de capac bizantin din lut cu inscripție, dop de vas din lut.

Raftul 3: olărie de tip slav lucrată cu mâna sau cu roata înceată.

VITRINA IX

Stânga :

Raftul 1: fragmente de ceramică preieudală de tip slav descoperite pe „Grindul Țifarului“, în comuna Rast-Dolj.

Raftul 2: inele de argint, cataramă și săgeată de fier, nasturi de argint, fragmente de găetan și monete din a doua jumătate a sec. XIV e. n. din morminte românești dela Verbicioara-Dolj.

Raftul 3: scări de șea din epoca feudală descoperite întâmplător la Cavadinești, regiunea Galați; pinten de fier feudal dela Fedești, Reg. Bârlad.

